VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Tarkastusvaliokunnalle

Tietoa valtion vastuista ja riskeistä ja kokonaistaloudellisesta asemasta on ollut melko paljon tarjolla, mutta sitä on ollut osattava etsiä eri lähteistä. Hallituksen vuosikertomuksen tilinpäätöslaskelmissa raportoidaan valtiontakauksia, -takuita ja muita vastuusitoumuksia sekä valtuuksien käytöstä aiheutuva määrärahatarve hallinnonalatasolla. Vuosikertomus sisältää myös tiedot valtion budjettitaloudesta, rahastotaloudesta, valtion liikelaitoksista ja valtion yhtiöomistuksesta. Valtion talousarvioesityksessä kuvataan mm. julkisen talouden kestävyyteen liittyviä riskejä sekä esitetään talousarvioesitykseen sisältyvien valtuuksien käytöstä tulevaisuudessa aiheutuvia menoja. Taloudellisessa katsauksessa julkaistaan kaksi kertaa vuodessa julkisen talouden kestävyyslaskelmat. Suomen vakausohjelmassa tehdään vuosittain julkisen talouden herkkyystarkasteluja erilaisilla talouden kasvuskenaarioilla. Myös Tilastokeskus raportoi valtion vastuita mm. Valtion takaustilasto -julkaisussaan. Tiedon hajanaisuuden lisäksi kokonaisuuden hahmottamista vaikeuttaa se, että eri tahojen raportointikäytännöt ovat erilaisia ja raportit valtion vastuiden suuruudesta saattavat poiketa toisistaan. Erojen selvittämiseksi asiaan pitää perehtyä hyvin.

Hallituksen vuosikertomuksessa valtion tilinpäätöksen liitteessä 12 esitetään tiedot valtiontakauksista, -takuista sekä muista monivuotisista vastuista. Tiedot kootaan hallinnonaloilta kirjanpitoyksiköiden tilinpäätösten ao. liitteeltä. Tietojen kattavuutta on parannettu viime vuosina. Tietoa valtion vastuista kerätään myös Valtiokonttorin korkotukien ja valtiontakausten hoitojärjestelmään (KoTa-järjestelmä), jonne kirjanpitoyksiköt voivat ilmoittaa hallinnoimansa valtiontakaukset ja –takuut. Kirjanpitoyksiköt voivat käyttää KoTa-järjestelmän tietoja hyväkseen esittäessään vastuita koskevia tietoja tilinpäätöksessään ja ilmoittaessaan niitä Valtiokonttorille valtion tilinpäätöksen laadintaa varten. Myös Tilastokeskus hyödyntää järjestelmän aineistoa. Vastuiden kirjaamisesta ei ole ollut kaikkia kirjanpitoyksiköitä kattavaa ohjeistusta. Valtion vastuiden kirjaaminen KoTa-järjestelmään on ollut vaihtelevaa muiden kuin Valtiokonttorin hallitsemien valtiontakausten ja -takuiden osalta, eikä tietopohja järjestelmässä ole sen vuoksi ollut kattava.

Valtiovarainministeriössä on aloitettu valtion vastuita ja riskejä, sekä kokonaistaloudellista tilaa koskevan raportoinnin ja seurannan kehittäminen seuraavasti:

- Keväällä 2015 julkaistiin ”Katsaus valtion taloudellisiin vastuisiin ja riskeihin”, jossa on pyritty käymään läpi mahdollisimman kattavasti valtion makrokehitykseen liittyviä riskejä sekä valtion taloudellisia vastuita. Näihin liittyviä riskejä on arvioitu mahdollisuuksien mukaan. Julkaisu on tarkoitettu päivitettäväksi ja julkaistavaksi vuosittain Julkisen talouden suunnitelman liitteenä. Lisäksi sitä on jatkossa mahdollisuus hyödyntää hallituksen vuosikertomuksen laadinnassa.
- Julkisen talouden suunnitelmaan on keväästä 2015 lähtien sisällytetty luku ”Valtion taloudelliset vastuut ja riskit” (luku 4).
- Valtiokonttori on yhdessä Valtiovarainministeriön kanssa syksyllä 2015 käynnistänyt valtiontakausten ja –takuiden seurannan ajantasaisuuden ja oikeellisuuden parantamiseksi KoTa-järjestelmän ja ohjeistuksen kehittämishankkeen. Tarkoitus on, että virastot ja laitokset ilmoittavat niiden myöntämät valtiontakuut ja -takaukset kaksi kertaa vuodessa Valtiokonttorin hallinnoimaan tietojärjestelmään. Tämän ensimmäisen

Valtiovarainministeriö Snellmaninkatu 1 A, Helsinki PL 28, 00023 Valtioneuvosto Puh 0295 16001 (Vaihde) Faksi 09 160 33123 valtiovarainministerio@vm.fi www.vm.fi Y-tunnus 0245439-9

vaiheen valmistuttua selvitetään ao. tietojärjestelmän keskitettyä hyödyntämistä myös muiden sitoumusten hallinnassa ja raportoinnissa.

- Talousarviotalouden, rahastotalouden ja valtion liikelaitokset kattavan kokonaistaseen kehittämistyö on ollut vireillä Valtiokonttorissa kuluvan vuoden alkupuolelta lähtien. Tavoitteena on sisällyttää edellä mainitut entiteetit sisältävä kokonaistase vuodelta 2015 annettavaan hallituksen vuosikertomukseen. Jatkovaiheessa selvitetään, olisiko kokonaistaseeseen tarkoituksenmukaista sisällyttää myös valtion yhtiöomaisuus. Samalla arvioidaan varsinaisen konsernitaseen laatimisen tarkoituksenmukaisuutta.
- Eduskunnalle annettuun vuoden 2016 talousarvioesityksen yleisperusteluihin on sisällytetty talousarviotalouden tuotto- ja kululaskelmaa ja tasetta koskeva tarkastelu (luku 9), samoin talousarvion sisältämiä investointeja koskeva tarkastelu (luku 5.3). Valtion kokonaistaseen kehittämistyön valmistuttua talousarvioesitykseen voidaan sisällyttää myös valtion kokonaistase.

20.10.2015

Sami Yläoutinen
Talouspolitiikan koordinaattori,
ylijohtaja